

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «УНІВЕРСУМ»

Циклова комісія образотворчого мистецтва і дизайну

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

« _____ » 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РИСУНОК

для студентів

спеціальності

014 Середня освіта

освітньо-професійної програми

Образотворче мистецтво

освітньо-професійного ступеня

фаховий молодший бакалавр

Київ-2024

90

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «УНІВЕРСУМ»

Циклова комісія образотворчого мистецтва і дизайну

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

«_____» 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РИСУНОК

для студентів

«спеціальності

освітньо-професійної програми

освітньо-професійного ступеня

014 Середня освіта

Образотворче мистецтво

фаховий молодший бакалавр

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА	
Ідентифікаційний код 02136554	
Начальник відділу моніторингу якості освіти	
Програма № 1300	
<i>[Signature]</i>	(прізвище, ініціали)
«_____»	20 23 р.

Київ-2023

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
 ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «УНІВЕРСУМ»

Циклова комісія образотворчого мистецтва і дизайну

ЗАТВЕРДЖУЮ

Професор з науково-методичної та
 навчальної роботи

Олексій

ЖИЛЬЦОВ

2022

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РИСУНОК

для студентів

спеціальності **014 Середня освіта**

предметної спеціальності **014.12 Середня освіта (Образотворче
 мистецтво)**

освітньо-професійної програми **Середня освіта (Образотворче
 мистецтво)**

освітньо-професійного рівня **фаховий молодший бакалавр**

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА Ідентифікаційний код 02136554	
Начальник відділу моніторингу якості освіти	
Програма № <u>1142</u>	
(підпис)	(привласнює, підписує)
«	» 20 <u>22</u> р.

Розробник:

Юлія Володимирівна Шеменьова, викладач циклової комісії образотворчого мистецтва і дизайну Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка.

Викладач:

Андрій Андрійович Мазов, викладач циклової комісії образотворчого мистецтва і дизайну Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії образотворчого мистецтва і дизайну

Протокол від 31 серпня 2022 р. № 1

Голова циклової комісії _____ Ольга ОВЧАРЕНКО

Робочу програму перевірено
_____ 2022 р.

Заступник директора

з навчально-методичної роботи О. Головчанська Оксана ГОЛОВЧАНСЬКА

Заступник директора з навчальної роботи Яніна Карлінська Яніна КАРЛІНСЬКА

Пролонговано:

на 2023/2024 н.р. (Олена), «30» 08 2023 р. протокол № 1

на 2024/2025 н.р. (Олена), «28» 08 2024 р., протокол № 9

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна	
Вид дисципліни	спецкурс	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	2/60	
Курс	1	
Семестр	1	2
Кількість змістових модулів з розподілом:	2	
Обсяг кредитів	1	1
Обсяг годин, в тому числі:	30	30
Аудиторні	14	14
Модульний контроль	2	2
Семестровий контроль	–	–
Самостійна робота	14	14
Форма семестрового контролю	–	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Рисунок» є професійна підготовка фахівця з високим рівнем художньої майстерності, обумовленої знанням технік, матеріалів та технології рисунку.

Завдання курсу: навчити студентів основам академічного рисунку в зображенні предметів навколишнього середовища, рослинного і тваринного світу, людини; надати знання з основ теорії рисунку, особливостей його художньої мови, навчити практичних умінь і навичок в роботі графічними матеріалами; вчити застосовувати здобуті знання, вміння та навички в галузі образотворчого мистецтва у вирішенні творчих і навчально-виховних завдань.

Дисципліна «Рисунок», як обов'язкова компонента освітньої програми,

забезпечує оволодіння студентами загальними та фаховими компетентностями і досягнення ними предметних результатів навчання за відповідною програмою:

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності</i>		
ЗК 2	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово	1-9
ЗК 5	Здатність до міжособистісної взаємодії	1-9
ЗК 6	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями	1-9
ЗК 7	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	1-9
<i>Спеціальні компетентності</i>		
СК 17	Застосування знань з національної та всесвітньої культурно-мистецької спадщини в професійній діяльності	1-9
СК 19	Володіння різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах	3-9
СК 20	Володіння методами зображення об'єктів навколишнього середовища, живих та неживих предметів засобами рисунку	6-9
СК 21	Уміння створювати цілісний образ засобами образотворчого мистецтва	2-9
	Уміння виявляти пропорції та їх значення в рисунку	1-2
	Уміння правильно бачити об'ємну форму предмета та вміння її логічно та послідовно зображати на площині аркуша паперу	2-4
	Уміння аналізувати зовнішні риси предметів згідно до їх внутрішньої побудови	2-5
	Уміння конструктивно будувати геометричні тіла, гіпсовий орнамент високого рельєфу та предмети побуту	6-9
	Виконання з натури натюрморти з гіпсових геометричних тіл та предметів побуту з виявленням світлотіні та тоновим вирішенням малюнку	4-8

3. Результати навчання за дисципліною

У результаті вивчення дисципліни студент:

- здійснює професійну діяльність державною мовою як усно, так і письмово (РН1 ОПП);

- застосовує комплексний підхід у створенні цілісного образу художнього твору засобами рисунку (РН 18 ОПП);

- бачить об'ємну форму предмета та вміє її логічно та послідовно зображати на площині аркуша паперу;
- аналізує зовнішні риси предметів згідно до їх внутрішньої побудови;
- здійснює конструктивну побудову геометричних тіл, гіпсових орнаментів високого рельєфу та предметів побуту;
- виконує з натури натюрморти з гіпсових геометричних тіл та предметів побуту з виявленням світлотіні та тоновим вирішенням малюнку;
- спираючись на знання «Академічного рисунку» вірно та виразно моделює форму та створює стилізовані композиції.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Розподіл годин між видами робіт					
	Усього	Аудиторна:				
		Лекції	Семін.	Практ.	Індивід.	Сам.р.
Змістовий модуль 1. Форма, об'єм, конструкція						
1. Пропорції та їх значення в рисунку. Закони лінійної перспективи	2	2				
2. Лінійна побудова каркасів геометричних тіл	2			2		
3. Конструктивний натюрморт з гіпсових геометричних тіл	6			2		4
4. Об'ємно-просторова та конструктивна побудова форм предметів. Техніки створення об'ємного зображення	8			4		4
5. Натюрморт з гіпсових геометричних тіл та предметів побуту (наскрізне промальовування)	10			4		6
Модульний контроль	2					
Разом за 1 семестр	30	2		12		14
Змістовий модуль 2. Об'ємно-просторове зображення предметів						
6. Об'ємно-просторове зображення предметів	2	2				
7. Малюнок гіпсового орнаменту високого рельєфу	8			4		4
8. Простий натюрморт з предметів побуту	8			4		4
9. Стилізація предметів побуту	10			4		6
Модульний контроль	2					
Разом за 2 семестр	30	2		12		14
Усього годин	60*	4		24		28

* із врахуванням 4 год. МКР

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Форма, об'єм, конструкція

Лекція 1. Пропорції та їх значення в рисунку. Закони лінійної перспективи (2 год.)

Основна література: 2, 3, 5. Додаткова література: 1

Тема 2. Лінійна побудова каркасів геометричних тіл

Практична робота 1. Конструктивний малюнок геометричних тіл (куб, куля, конус, циліндр, призма, шестигранник) (2 год.)

Розмір: формат А-3

Матеріал: графітний олівець

Рішення: лінійно-конструктивне

Основна література: 2, 3, 5. Додаткова література: 1

Тема 3. Конструктивний натюрморт з гіпсових геометричних тіл

Практична робота 2. Конструктивна побудова натюрморту з геометричних тіл (2 год.)

Розмір: формат А-3

Матеріал: графітний олівець

Рішення: лінійно-конструктивне

Основна література: 1, 2, 3, 5. Додаткова література: 1

Тема 4. Об'ємно-просторова та конструктивна побудова форм предметів.

Техніки та матеріали створення об'ємного зображення

Практична робота 3. Натюрморт з геометричних фігур на виявлення об'ємної форми предметів (4 год.)

Розмір: формат А-3

Матеріал: графітний олівець

Рішення: лінійно-конструктивне з легкою світлотінню

Основна література: 1, 2, 4, 5. Додаткова література: 1

Тема 5. Натюрморт з гіпсових геометричних тіл та предметів побуту
(наскрізне промальовування)

Практична робота 4. Натюрморт з гіпсових геометричних тіл та предметів побуту з виявленням світлотіні та тоновим вирішенням малюнку (4 год.)

Розмір: формат А-3

Матеріал: графітний олівець

Рішення: лінійно-конструктивне з легкою світлотінню

Основна література: 1, 2, 3, 4, 5. Додаткова література: 1

Змістовий модуль 2. Об'ємно-просторове зображення предметів

Лекція 2. Об'ємно-просторове зображення предметів (2 год.)

Основна література: 2, 3, 5. Додаткова література: 1

Тема 7. Малюнок гіпсового орнаменту високого рельєфу

Практична робота 5. Малюнок гіпсового орнаменту високого рельєфу (розетки) конструктивне та тонове рішення (4 год.)

Розмір: формат А-2

Матеріал: графітний олівець

Рішення: тональне

Основна література: 1, 2, 3, 5. Додаткова література: 1

Тема 8. Простий натюрморт з предметів побуту

Практична робота 6. Конструктивне та тонове рішення натюрморту з різних предметів побуту (4 год.)

Розмір: формат А-2

Матеріал: графітний олівець

Рішення: тональне

Основна література: 1, 2, 3, 4, 5. Додаткова література: 1

Тема 9. Стилзація предметів побуту

Практична робота 7. Стилзований натюрморт (4 год.)

Розмір: формат А-2

Матеріал: графітний олівець

Рішення: тональне

Основна література: 1, 2, 3, 4, 5. Додаткова література: 1

6. Контроль навчальних досягнень

6.1 Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Навчальні досягнення студентів оцінюються за 12-бальною шкалою.

<i>Рівні навчальних досягнень</i>	<i>Бали</i>	<i>Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів з рисунку</i>
I.Початковий	1–3	<p>Компонування: відсутність рівноваги, зображення виходить за рамки формату, або дуже мале.</p> <p>Пропорції: в роботі повний безлад, пропорції предметів не відповідають дійсності.</p> <p>Перспектива: відсутність побудови перспективи.</p> <p>Тональні відношення: відсутність тональних відношень, робота сіра, невиразна.</p> <p>Світлотінь: відсутність об'єму, зображення площинне.</p> <p>Володіння матеріалом: нерозуміння у виконанні роботи.</p> <p>Узагальнення: відсутність плановості.</p> <p>Завершеність: більша половина роботи не виконана.</p>

<i>Рівні навчальних досягнень</i>	<i>Бали</i>	<i>Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів з рисунку</i>
II. Середній	4–6	<p>Компонування: відсутність рівноваги.</p> <p>Пропорції: незначні похибки.</p> <p>Перспектива: недоліки в побудові.</p> <p>Тональні відношення: незначні порушення, один тон попадає в інший.</p> <p>Світлотінь: незначні помилки.</p> <p>Володіння матеріалом: нерозуміння у виконанні роботи.</p> <p>Узагальнення: плутанина планів.</p> <p>Завершеність: окремі ділянки роботи не завершені.</p>
III. Достатній	7–9	<p>Компонування: вдале розташування предметів, у аркуші присутня рівновага.</p> <p>Пропорції: пропорції предметів відповідають дійсності, але мають неточності.</p> <p>Перспектива: рисунок побудовано згідно законів перспективи.</p> <p>Тональні відношення: чітка градація тону від темного до світлого.</p> <p>Світлотінь: в предметах відчувається об'єм, просліджується світло.</p> <p>Володіння матеріалом: використання олівців різної тональності.</p> <p>Узагальнення: виділення в роботі головного.</p> <p>Завершеність: робота має завершений вигляд.</p>
IV. Високий	10–12	<p>Компонування: вдале розташування предметів, в аркуші присутня рівновага.</p> <p>Пропорції: пропорції предметів відповідають дійсності.</p> <p>Перспектива: рисунок побудовано згідно законів перспективи, відчувається простір.</p> <p>Тональні відношення: чітка градація тону від темного до світлого.</p> <p>Світлотінь: в предметах відчувається об'єм, простежується світло, полиск, напів світло, півтінь, тінь, рефлекс.</p> <p>Володіння матеріалом: майстерне володіння олівцями різної тональності, робота чиста.</p> <p>Узагальнення: виділення в роботі головного, другорядного, плановість.</p> <p>Завершеність: робота має завершений вигляд.</p>

6.2 Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Змістовий модуль 1. Форма, об'єм, конструкція

Самостійна робота 1. Виконання вправ (лінії, штрихи, розтяжка простого олівця)

Самостійна робота 2. Виконання замальовок фруктів та овочів різної форми

(30 шт.)

Змістовий модуль 2. Об'ємно-просторове зображення предметів

Самостійна робота 4. Начерки предметів домашнього вжитку

Самостійна робота 5. Натюрморт з елементів домашнього вжитку

Самостійна робота 6. Тематичний натюрморт з елементів домашнього вжитку з виявлення фактур

Критерії оцінювання самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Бали
1	Відповідність роботи поставленому завданню	1
2	Композиційна цілісність роботи	2
3	Конструктивно-аналітична побудова натури	2
4	Виявлення пропорційних співвідношень натури	2
5	Виявлення тонових співвідношень	2
6	Виявлення плановості	2
7	Охайність	1
	Разом	12

6.3 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання
Модульний контроль проводиться в формі семестрового перегляду робіт студентів.

6.4 Шкала відповідності оцінок

Оцінка за 12-бальною шкалою	Рейтингова оцінка	Оцінка за 100-бальною шкалою	
12	A	98–100	зараховано
11		94–97	
10		93–90	
9	B	89–86	
8		85–82	
7	C	81–75	
6	D	74–69	
5	E	68–65	
4		64–60	
3	Fx	59–35	не зараховано
2	F	34–20	
1		19–1	

7. Навчально-методична карта дисципліни «Рисунок» 1 курс

Разом: 60 год., лекції – 4 год., практичні заняття – 24 год., модульний контроль – 4 год., самостійна робота – 28 год.

Модуль	Модуль I (1 семестр)													Модуль II (2 семестр)																	
Назва модуля	Форма, об'єм, конструкція													Об'ємно-просторове зображення предметів																	
Лекції	1													2																	
Дати	1																														
Теми лекцій	Пропорції та їх значення в рисунку. Закони лінійної перспективи													Об'ємно-просторове зображення предметів																	
Теми практичних занять	Конструктивний малюнок геометричних тіл (куб, куля, циліндр, конус, призма, шестигранник)	Конструктивна побудова натюрморту з геометричних тіл	Натюрморт з геометричних фігур на виявлення об'ємної форми предметів	Натюрморт з гіпсових геометричних тіл та предметів побуту з виявленням світлотіні та тоновим вирішенням малюнку	Малюнок гіпсового орнаменту високого рельєфу (роzetки) конструктивне та тонове рішення	Конструктивне та тонове рішення натюрморту з різних предметів побуту	Стилізований натюрморт																								
Самостійна робота	Виконання вправ (лінії, штрихи, розтяжка простого олівця)			Виконання замальовок фруктів та овочів різної форми (30 шт.)					Начерки предметів домашнього вжитку	Натюрморт з елементів домашнього вжитку	Тематичний натюрморт з елементів домашнього вжитку з виявлення фактур																				
Види поточного контролю	Підсумковий модульний контроль - перегляд													Підсумковий модульний контроль - перегляд																	
Підсумковий контроль																															

8. Рекомендована література

Основна (базова) література:

1. Джахірул А. Анатомія для художників. Наочний посібник із зображення людського тіла. Київ: ArtHuss, 2022. 304 с.
2. Клименюк Т.М. Креслення. Рисунок. Львів: Львівська політехніка/Т.М. Клименюк, 2020. 244 с.
3. Крвавич А.П. Натюрморт. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського. Вид-во “Політехніка”, 2019. 268 с.
4. Пічкур М.О. Теорія і практика композиції. Київ: Ліра-К, 2022. 238 с.
5. Сидоренко П. І., Бондаренко Г. О., Куц С. О. Анатомія та фізіологія людини: підручник. Київ: Кондор, 2015.

Додаткова література:

1. Жаворонков П. В. Рисунок. Методи зображення на площині: методичний посібник. Вижниця: Черемош, 2014.
  2. Сухенко В. О. Рисунок. Навчальний посібник. Київ: ВСЖА МЕ>ПЕ, 2004. 184 с.

9. Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В.В. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/> (дата звернення 15.08.2022).
2. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського. URL: www.dnrb.gov.ua/ (дата звернення 29.08.2022).
3. Бібліотека українських підручників. URL: <http://pidruchniki.ws/> (дата звернення 01.07.2022).